

υποδράση

9.5

Σχέδια εργασίας σχολείων-μουσείων σχολικού έτους 2011-2012

Μακεδονικό Μουσείο
Σύγχρονης Τέχνης
Θεσσαλονίκης

ΓΕΛ Διαπολιτισμικής
Εκπαίδευσης
Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Ήχος-Εικόνα-Μήνυμα: Σχέσεις Συμβίωσης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

περιεχόμενα

Συμμετέχοντες, σελ. 3

Στόχοι , σελ. 6

Δράσεις, σελ.7

Αξιολόγηση, σελ. 10

Συμμετέχοντες

Σχολείο: ΓΕΛ Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Τάξη / Τμήμα: Α4 Ερευνητική Εργασία

Αριθμός μαθητών: 10

Αριθμός παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 10

Χώρες προέλευσης των παλινοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αφγανιστάν, Ουζμπεκιστάν, Γεωργία, Βουλγαρία, Βέλγιο, Νορβηγία.

Σύντομη περιγραφή του προφίλ της τάξης και της κατάστασης που διαμορφώνεται: Οι μαθητές είναι όλοι αλλοδαποί που μόλις έφθασαν στην Ελλάδα και έχουν ελάχιστες έως καθόλου γνώσεις της ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού.

Κάποιοι μαθητές δεν επικοινωνούν σε καμιά γλώσσα εκτός από τη μητρική τους (Αφγανιστάν, Ουζμπεκιστάν) και κάποιοι επικοινωνούν πολύ καλά στην αγγλική γλώσσα. Αυτή η γλωσσική διαφοροποίηση δημιουργεί δυο υποομάδες στην τάξη και δυσκολεύει πολύ τη διδασκαλία και τη συνεργασία των μαθητών. Για την καλύτερη επικοινωνία χρησιμοποιούμε εικόνες και φωτογραφίες από το διαδίκτυο, αυτόματη μετάφραση κάποιων λέξεων στις μηχανές αναζήτησης, παντομίμα και «εξωτερική» βοήθεια μετάφρασης από φίλους, συγγενείς και μαθητές.

Όλοι οι μαθητές νοσταλγούν τη χώρα τους. Οι μαθητές δείχνουν ενδιαφέρον να γνωρίσουν τον ελληνικό πολιτισμό, τους Έλληνες και εντυπωσιάζονται από τον τρόπο διασκέδασης και τη θάλασσα.

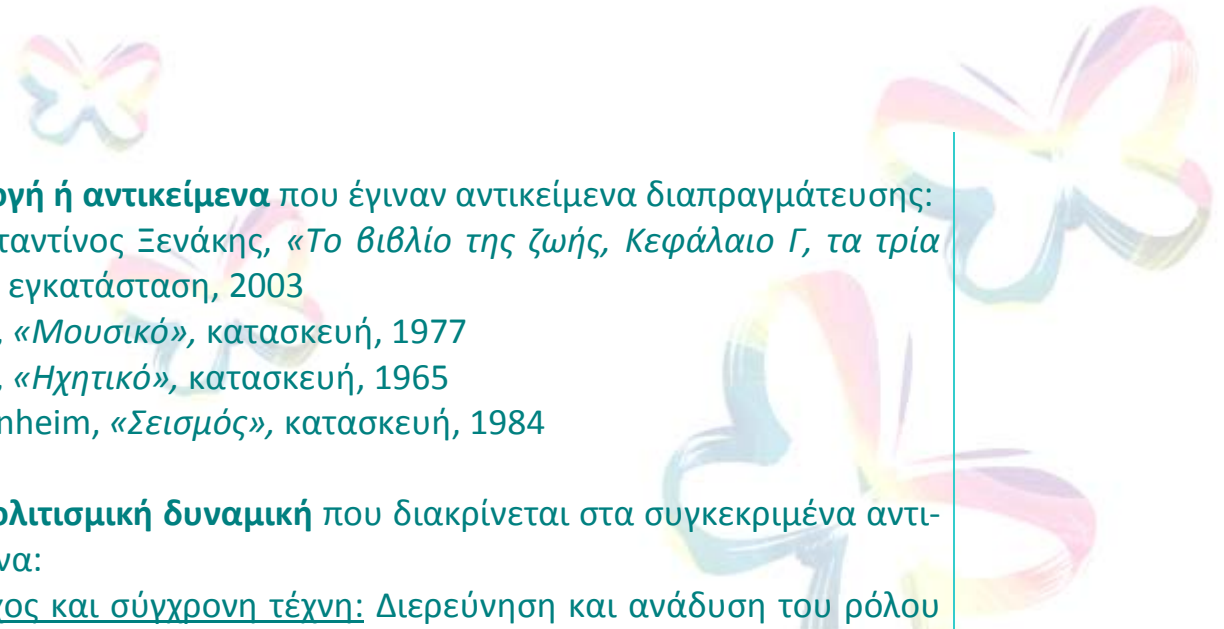
Όνομα εκπαιδευτικού: Ελένη Ιπλικτσόγλου

Μουσείο: Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού ή άλλου προσώπου του μουσείου: Στέλλα Αναστασάκη, Αρχαιολόγος - Ιστορικός Τέχνης, Τμήμα Μουσειοπαιδαγωγικών Προγραμμάτων Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης.

1^η Επίσκεψη:

2 Δεκεμβρίου 2011: Μόνιμη Συλλογή Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης

Συλλογή ή αντικείμενα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης:
Κωνσταντίνος Ξενάκης, «*Το βιβλίο της ζωής, Κεφάλαιο Γ, τα τρία ΚΚΚ*», εγκατάσταση, 2003

Τάκις, «*Μουσικό*», κατασκευή, 1977

Τάκις, «*Ηχητικό*», κατασκευή, 1965

Orpenheim, «*Σεισμός*», κατασκευή, 1984

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα:

1. Ήχος και σύγχρονη τέχνη: Διερεύνηση και ανάδυση του ρόλου του ήχου στη σύγχρονη εικαστική δημιουργία (video art, kinetic art,) και της δυνατότητάς του να διευρύνει τα «όρια» του έργου τέχνης, αλλά και των αισθήσεων που μετέχουν κατά την πρόσληψή του. Επαναπροσδιορισμός του «διασυνωριακού» ήχου που διαχέεται στο χώρο, ως πολύτιμου εργαλείου ελεύθερης ροής και κυκλοφορίας ιδεών και μηνυμάτων (λεκτικών και μη) οι οποίες καταργούν τους περιορισμούς της γλωσσικής επικοινωνίας και των πολιτισμικών καταβολών. Ανακάλυψη νέων δρόμων άτυπης επικοινωνίας καθώς και ανάδυση νέου πεδίου κοινών «τόπων» και ερμηνειών.

2. Ήχος & εικόνα: Διερεύνηση της «συμβιωτικής» σχέσης του ήχου και της εικόνας στο έργο τέχνης, ως ισότιμων και συνεργαζόμενων κωδίκων επικοινωνίας κατά τη μετάδοση του καλλιτεχνικού μηνύματος. Πειραματισμός με τη διπλή ροή ανάμεσα στα ηχητικά και οπτικά ερεθίσματα, μέσα από τη διαδικασία «εικονοποίησης» ήχων, αλλά και την «ηχοποίηση» εικόνων. Πειραματισμός με τις έννοιες της συναρμογής, της διάχυσης, της μετάδοσης, του πολλαπλασιασμού των τρόπων επικοινωνίας.

3. Στοιχεία και πληροφορίες σχετικά με τα έργα και τους καλλιτέχνες που επηρέασαν την επιλογή των συγκεκριμένων έργων:

α. Κωνσταντίνος Ξενάκης: Γεννήθηκε στο Κάιρο το 1931 και σπούδασε αρχιτεκτονική και διακόσμηση εσωτερικών χώρων στο Παρίσι. Ιδιαίτερα πολυμαθής και παραγωγικός, ο Ξενάκης ταξίδεψε σε όλη την Ευρώπη και γνώρισε τις καλλιτεχνικές τάσεις της εποχής. Η

καταγωγή του και η επαφή με την Αίγυπτο συνιστούν την αρχική πολιτισμική βάση του έργου του η οποία στην πάροδο του χρόνου εμπλουτίζεται με στοιχεία διαφορετικών πολιτισμών. Τα ιερογλυφικά, το φοινικικό και το ελληνικό αλφάβητο, η ιαπωνική καλλιγραφία και η δυναμική της γραφής κεντρίζουν το ενδιαφέρον του και διαμορφώνουν ένα ιδιαίτερο και απόλυτα προσωπικό λεξιλόγιο.

β. Τάκις: Ο Τάκις είναι ο δημιουργός αυτής της νέας προσέγγισης της μουσικότητας του ήχου, που στηρίζεται στην απογύμνωση και στην λειτουργική προέλευση της επαναληπτικής κατασκευής της μουσικής μορφής. Ο καλλιτέχνης αναζητά τη φυσική προέλευση της κατασκευής του ήχου. Στα έργα του, επί σαράντα περίπου χρόνια, επιδιώκει να ερευνήσει τη φυσική λειτουργία της γλώσσας, και αυτή η αντίληψη θεωρεί τη λειτουργία ως μορφή εργασίας. Τα Σινιάλα του Τάκι (προηγούμενο έργο του καλλιτέχνη), συνιστούν την πρώτη εμφάνιση στο έργο του και στην ιστορία της σύγχρονης τέχνης μιας μουσικής έκφρασης που προκαλείται χωρίς προγραμματισμό χάρη στην επέμβαση φυσικών δυνάμεων. Η αντίληψη των μουσικών γλυπτών του που εξελίσσει διαρκώς, στηρίζεται στην απλή ιδέα της χρησιμοποίησης των μαγνητικών κυμάτων που προκαλούνται από τον ηλεκτρισμό, ως πηγής για την ενεργοποίηση επαναληπτικών μουσικών μοτίβων.

Επίσης, ο Τάκις καταργεί τα σύνορα ανάμεσα στη γλυπτική και τη μουσική με ένα σύνολο εργασιών, των οποίων η ανάγνωση συνδέεται με την ταύτιση που εγκαθιστούν ανάμεσα στη λειτουργία ως δομημένο σύνολο και στην μορφολογική, οπτική και ακουστική όψη.

γ. Oppenheim: Ολόκληρο το έργο του είναι η έκφραση του προσωπικού του προβληματισμού γύρω από το ρόλο της τέχνης και των ορίων της, του καλλιτέχνη και της επικοινωνίας του με το κοινό, σε μια προσπάθεια απομυθοποίησης των μηχανισμών δυτικής ζωής και δημιουργίας συνείδησης.

Εικόνα 1. Οι μαθητές μπροστά στο ηχητικό έργο του Τάκι, *Μουσικό*.

Στόχοι

Στόχοι που τέθηκαν από το μουσείο:

- γνωριμία των μαθητών μεταξύ τους και με τους εκπαιδευτές.
- εξοικείωση των παιδιών με το χώρο του μουσείου.
- επαφή και εξοικείωση με τη σύγχρονη τέχνη.
- γνωριμία με τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης τέχνης (περιβάλλοντα, εγκαταστάσεις, νέα μέσα).
- κατανόηση εικαστικών και αισθητικών όρων σχετικά με τη σύγχρονη γλυπτική και πιο συγκεκριμένα με έργα της Kinetic art.
- ανίχνευση ικανοτήτων, ενδιαφερόντων και προτιμήσεων των μαθητών.
- ανάπτυξη ενός κοινού, μη γλωσσικού, κώδικα επικοινωνίας.

Στόχοι που τέθηκαν από το σχολείο:

Στόχος μας ήταν να ανακαλύψουμε την πόλη που ζούμε, μια πόλη καινούργια για μας, και πώς συνδεόμαστε με την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που θέσαμε ήταν α) να γνωρίσουμε την πόλη αυτή καθαυτή, κυρίως μέσα από τους δημόσιους χώρους και μνημεία και τις παραδόσεις των κατοίκων της, β) να γνωρίσουμε τη δημόσια ζωή στη Θεσσαλονίκη και γ) να πάρουμε ενεργά μέρος στη δημόσια ζωή της πόλης. Πιο συγκεκριμένα, να αναζητήσουμε στοιχεία της πόλης που μας συνδέουν με τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής μας και να οπτικοποιήσουμε τα αποτελέσματα της αναζήτησής μας.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνδέεται με την Ερευνητική Εργασία με τίτλο «Η πόλη της Θεσσαλονίκης μέσα από τα μάτια των εφήβων μεταναστών» του τμήματος Α4 του Γ.Ε.Λ. Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης.

Δράσεις

Φάση 1- πριν την επίσκεψη

Ραντεβού με την υπεύθυνη καθηγήτρια, ενημέρωση σχετικά με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας

- επίπεδο γλωσσομάθειας της ελληνικής: το επίπεδο γνώσης της ελληνικής της ομάδας ήταν πολύ χαμηλό, αδυνατούσαν να κατανοήσουν την ελληνική και να επικοινωνήσουν μεταξύ τους. Δεν υπήρχε κοινή γλώσσα επικοινωνίας, όπως, πχ., Αγγλική.
- ηλικιακά χαρακτηριστικά ομάδας.
- ενδιαφέροντα και προτιμήσεις μαθητών.
- προβλήματα ομάδας.
- επιλογή περιεχομένου και είδους δράσεων.
- αναζήτηση λύσεων: επιλέξαμε να επικεντρωθούμε στη δημιουργία ενός κοινού κώδικα επικοινωνίας, ώστε να μπορέσουμε να επικοινωνήσουμε, να ανταλλάξουμε πληροφορίες και να γνωριστούμε μεταξύ μας.

Φάση 2- προετοιμασία στο σχολείο

Αρχικά, καταρτίσαμε ερωτηματολόγια και τα απαντήσαμε εμείς οι ίδιοι, ώστε να συνειδητοποιήσουμε τι μας αρέσει και τι δεν μας αρέσει στην πόλη, πώς βλέπουμε τους κατοίκους της, πόσο ενημερωμένοι είμαστε για τη δημόσια ζωή και τι θα μας ενδιέφερε να γνωρίσουμε περισσότερο όσο αφορά τη δημόσια ζωή.

Μέσα από τη διαδικασία αυτή ανταλλάξαμε απόψεις και εμπειρίες για την πόλη της Θεσσαλονίκης, τη γνωρίσαμε και ίσως την καταλάβαμε καλύτερα.

Σε δεύτερο στάδιο, αποφασίσαμε να πάρουμε μέρος σε μια δράση, ώστε να γίνουμε πιο ενεργοί όσο αφορά στη συμμετοχή μας σε δημόσιους φορείς.

Η καθηγήτρια και οι μαθητές συζήτησαν το γλωσσικό εμπόδιο και κατέληξαν στο ότι η Τέχνη βοηθάει να υπάρχει ένας κοινός μη γλωσσικός κώδικας επικοινωνίας και ότι οι επισκέψεις σε μουσεία συνδυάζουν τη γνωριμία με διαφορετικούς πολιτισμούς αλλά και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών.

Επιλέξαμε η δράση αυτή να είναι επισκέψεις στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, παίρνοντας μέρος στο πρόγραμμα **Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης** που διοργάνωσε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο της Πράξης «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλιννοστούτων Μαθητών».

Φάση 3 - επίσκεψη στο μουσείο

Στάδιο I: Υποδοχή ομάδας-γνωριμία

Στάδιο II: Ασκήσεις γνωριμίας-σύσφιξης των δεσμών της ομάδας με την αξιοποίηση ρυθμικών μοτίβων και ήχων του σώματος (παλαμάκια, ποδοκροτήματα, χτυπήματα δακτύλων, πλατάγιασμα γλώσσας, άλλες κρούσεις). Διατήρηση ρυθμού, ανίχνευση ποιοτήτων ήχου.

-> Το κάθε παιδί λέει το όνομά του, μια πληροφορία για τον εαυτό του στη μητρική του γλώσσα. Παράλληλα, επιλέγει να παραγάγει ένα χαρακτηριστικό ήχο από το σώμα του και διατηρεί το ρυθμό του ήχου, μέχρι όλη η ομάδα να ανταλλάξει ονόματα και πληροφορίες. Αυξάνουμε και μειώνουμε ένταση ήχου, επιβραδύνουμε και επιταχύνουμε το ρυθμό του ήχου. Ανταλλάζουμε απόψεις, χαλαρώνουμε.

Στάδιο III: Επίσκεψη στο έργο του Κ. Ξενάκη, *Το Βιβλίο της Ζωής*. Συζήτηση γύρω από τα “λεκτικά” σύμβολα που επινοεί και αξιοποιεί ο καλλιτέχνης στο έργο του. Προσπάθεια “αναγνώρισης” τους και στη συνέχεια ηχητικής απόδοσής του περιεχομένου του Βιβλίου της Ζωής. Φωνητική ανάγνωση, με «μη γλωσσικό περιεχόμενο», των συμβόλων που επινόησε ο καλλιτέχνης με δυνατή φωνή, ένας- ένας ξεχωριστά, και τέλος όλοι μαζί.

Προσπάθεια μετάφρασης της εικόνας, της οπτικής πληροφορίας σε ήχο.

Στάδιο IV: Ηχητικό παιχνίδι: Ο μουσειοπαιδαγωγός παράγει μια σειρά ήχων από διάφορες ηχητικές πηγές. Καλεί τους μαθητές να προσπαθήσουν να αναγνωρίσουν την πηγή του ήχου (κουδούνι ποδηλάτου, ζίλια, μαράκα, κ.α.), το ηχόχρωμά του, το ρυθμό, τη συχνότητα και τη έντασή του και να αποδώσουν αυτά τα στοιχεία με ελεύθερο σχέδιο πάνω σε χαρτί (ελεύθερος αυτοσχεδιασμός, αυτόματη γραφή). Έπειτα, ανακαλούμε τους ήχους, τους ταυτίζουμε, συγκρίνουμε τις εντυπώσεις και ανταλλάζουμε απόψεις, και ονομάζουμε τις πηγές του ήχου ο καθένας στη δική του γλώσσα. Βρίσκουμε ομοιότητες και διαφορές από γλώσσα σε γλώσσα.

Στάδιο V: Επίσκεψη σε έργα τα οποία παράγουν ήχο (Τάκις, *Μουσικό, Ηχητικό* και Denis Orpenheim, *Σεισμός*). Συζήτηση και ερωταποκρίσεις για την επεξεργασία των έργων (*αξιοποίηση ηλεκτρικής και μαγνητικής ενέργειας, κίνηση, πρόσληψη του έργου μέσω της αίσθησης της ακοής κ.λ.π.*). Επιτόπια απόπειρα απόδοσης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του ήχου σε χαρτί του μέτρου με τη χρήση μολυβιών και παστέλ.

-> Φανταζόμαστε τον ήχο, σαν μια γραμμή, μια τεντωμένη κλωστή. Ανάλογα με τις ποιότητες του κάθε ήχου, προσπαθούμε να σχηματοποιήσουμε τη γραμμή, ζικ-ζακ, καμπύλες, ευθείες, εντάσεις, παύσεις, απουσίες.

Προσπάθεια εικονοποίησης του ήχου.

Στάδιο VI: Εργαστήριο: Κατασκευή αυτοσχέδιων μουσικών οργάνων, από ευτελή ανακυκλώσιμα υλικά, και παραγωγή ήχου. Τέλος, παίζουμε με τα μουσικά μας όργανα, βρίσκουμε ρυθμό, συντονιζόμαστε και επικοινωνούμε μέσα από τους ήχους.

Φάση 4- μετά την επίσκεψη

Από το μουσείο: για την προετοιμασία της επόμενης συνάντησης:

1. Ζητήσαμε από τα παιδιά να αναζητήσουν και να φέρουν μαζί τους φωτογραφίες από μέρη του τόπου καταγωγής τους που είναι:

Μνημεία.

Έχουν κάποια συναισθηματική αξία για το μαθητή.

Έχουν αισθητική αξία για το μαθητή.

2. Με μια βόλτα στην πόλη της Θεσσαλονίκης, τους καλούμε να βρουν αντίστοιχα μνημεία, σημεία, γειτονιές, κτίρια και χώρους στο νέο τόπο τους, που τους βοηθούν να ανακαλέσουν κάποια μέρη της ιδιαίτερης πατρίδας τους και να τα φέρουν σε φωτογραφίες.

Από το σχολείο: Συζητήσαμε με τα παιδιά για τις φωτογραφίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν. Τα περισσότερα παιδιά δεν είχαν φωτογραφίες της πόλης τους και για αυτό χρησιμοποίησαν το ίντερνετ ή τουριστικά βιβλία της πόλης τους. Οι φωτογραφίες ήταν μια ευκαιρία για να παρουσιάσουν οι μαθητές την κουλτούρα της πόλης τους, τα ενδιαφέροντα και τα χόμπι τους, αλλά και για να κάνουν συγκρίσεις με τη Θεσσαλονίκη. Το στοιχείο του νερού και οι διάφορων ειδών αγορές (λαϊκές, εμπορικά κέντρα, κ.λ.π.) ήταν κοινά στοιχεία για τις περισσότερες πόλεις και τη Θεσσαλονίκη.

Εικόνα 2. Οι μαθητές δημιουργούν αυτοσχέδια μουσικά όργανα.

Αξιολόγηση

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες του προγράμματος πολύ θετικά, με όρεξη, δημιουργικότητα, φαντασία και ενεργητικότητα. Από την πλευρά της μουσειοπαιδαγωγού το εγχείρημα είχε ιδιαίτερη δυσκολία, στο επίπεδο της επικοινωνίας με την ομάδα, καθώς δεν υπήρχε κοινός κώδικας επικοινωνίας. Ήταν ιδιαίτερα δύσκολο, εξαιτίας του περιορισμένου χρόνου της επίσκεψης, να προλάβουμε να γνωριστούμε και να καλλιεργήσουμε σχέσεις δεδομένης της δυσκολίας επικοινωνίας.

Για το λόγο αυτό επιλέξαμε να μην εμβαθύνουμε σε έννοιες και χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τη σύγχρονη τέχνη, λόγω έλλειψης λεξιλογίου και προηγούμενης εμπειρίας από τους μαθητές. Κρίνουμε, ωστόσο, ότι η επίσκεψη είχε μεγάλη επιτυχία, τόσο σε σχέση με τους στόχους του προγράμματος όσο και με το παραχθέν αποτέλεσμα. Στάθηκε απαραίτητη η πρώτη επίσκεψη, ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν με το χώρο του μουσείου και με τη μουσειοπαιδαγωγό, γεγονός που φάνηκε στην επόμενη συνάντηση, κατά την οποία οι μαθητές ήταν ήδη προετοιμασμένοι και χαλαροί, χωρίς προκαταλήψεις και ενδοιασμούς.

Σχέδια εργασίας σχολείων-μουσείων σχολικού έτους 2011-2012

Μακεδονικό Μουσείο
Σύγχρονης Τέχνης
Θεσσαλονίκης

ΓΕΛ Διαπολιτισμικής
Εκπαίδευσης
Ανατολικής Θεσσαλονίκης

**Από το Σχολείο στο Μουσείο:
Ένα διαπολιτισμικό παράθυρο
Τέχνης και Επικοινωνίας**

περιεχόμενα

Συμμετέχοντες, σελ. 13

Στόχοι, σελ. 15

Δράσεις, σελ. 16

Αξιολόγηση, σελ. 18

Συμμετέχοντες

Σχολείο: ΓΕΛ Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Τάξη / Τμήμα: Α4 Ερευνητική Εργασία

Αριθμός μαθητών: 10

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 10

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αφγανιστάν, Ουζμπεκιστάν, Γεωργία, Βουλγαρία, Βέλγιο, Νορβηγία.

Μουσείο: Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού: Αναστασάκη Στέλλα, Αρχαιολόγος- Ιστορικός Τέχνης, Τμήμα Μουσειοπαιδαγωγικών Προγραμμάτων, Μακεδονικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης.

2^η Επίσκεψη: 9 Δεκεμβρίου 2011: Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης - περιοδική έκθεση Roaming Images Exhibition/ Roaming Images Routes 18/9/2011-08/01/2011.

Συλλογή ή αντικείμενα που έγιναν αντικείμενα διαπραγματεύσεως:

1. Babak Golkar, Negotiating Space for possible coexistences, no1 2009, εγκατάσταση.
2. Natascha Sadr Haghigian, I can't work like this, 2007, εγκατάσταση.
3. Bouchra Khalili, Mapping Journey #3, 2009, video 3'30''
4. Klitsa Antoniou, The persistence of the image, 2011, video- εγκατάσταση.
5. Panagiotis Michael, the dreams I still have for us, 2011, εγκατάσταση.
6. Kiril Prashkov, Commitment, 2011, εγκατάσταση.
7. Aidan Salakhova, Untitled, 2008, ζωγραφική..

Εικόνα 1. Οι μαθητές μπροστά στο έργο του Babak Golkar, *Negotiating Space for possible coexistences*.

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα:

Μέσα από το βλέμμα νέων καλλιτεχνών από τη Μέση Ανατολή και την Ανατολική Μεσόγειο, περιπλανώμενες εικόνες του σύγχρονου κόσμου διασταυρώνονται με το βλέμμα μεταναστών μαθητών, οι οποίοι καλούνται να συγκρίνουν, να σχολιάσουν και τέλος να δημιουργήσουν τις δικές τους εικόνες της πόλης στις οποίες θα παρουσιάζεται το **«Πορτρέτο της Θεσσαλονίκης ως σταυροδρόμι πολιτισμών»**.

Οι μαθητές καλούνται να γνωρίσουν την πόλη, να ερευνήσουν, να αναζητήσουν, να ορίσουν και τέλος, να οπτικοποιήσουν την εντύπωσή τους για τη Θεσσαλονίκη, επιβεβαιώνοντας ή επαναπροσδιορίζοντας την ιδιότητα της ίδιας της πόλης ως σταυροδρομιού πολιτισμού και ως σημείου διασταύρωσης ανάμεσα στις διάφορες κουλτούρες, τους τρόπους σκέψης και τα σημεία θέασης της πραγματικότητας. Τρεις παράγοντες λαμβάνονται υπόψη: 1. Η πόλη της Θεσσαλονίκης, 2. ο χαρακτήρας της ως σημείου συνάντησης πολιτισμών και 3. ο συνδυασμός των πολιτισμικών στοιχείων από την ιδιαίτερη πατρίδα των συμμετεχόντων.

Στόχοι

Στόχοι που τέθηκαν από το μουσείο:

- Ενίσχυση της διαπολιτισμικής ανταλλαγής.
- Εντοπισμός ομοιοτήτων και διαφορών που οδηγούν σε καλύτερη γνωριμία με τον τόπο.
- Γνωριμία με την πόλη και το «νέο» τόπο διαμονής.
- Εμπλουτισμός γνώσεων σχετικά με την ιστορία της πόλης όπως φαίνεται από την αρχιτεκτονική και τα μνημεία της.
- Γνωριμία με τις συνήθειες, τα έθιμα και τις παραδόσεις που συνδέονται με κάθε μνημείο και αρχιτεκτόνημα της πόλης.
- Άσκηση πάνω στη μεταφορά μιας ιδέας σε εικαστική πράξη-εικόνα.
- Άσκηση πάνω στην αναζήτηση εικαστικών μέσων και τρόπων έκφρασης εντυπώσεων, αναμνήσεων και σκέψεων.
- Ενίσχυση της δημιουργικότητας.
- Όξυνση της παρατηρητικότητας και ενίσχυση κριτικής σκέψης.

Στόχοι που τέθηκαν από το σχολείο:

Στόχος μας ήταν να ανακαλύψουμε την πόλη που ζούμε, τη Θεσσαλονίκη, μια πόλη καινούργια για μας, και πώς συνδεόμαστε μαζί της. Τα ερευνητικά ερωτήματα που θέσαμε ήταν α) να γνωρίσουμε την πόλη αυτή καθαυτή, κυρίως μέσα από τους δημόσιους χώρους και μνημεία και τις παραδόσεις των κατοίκων της, β) να γνωρίσουμε τη δημόσια ζωή στη Θεσσαλονίκη και γ) να πάρουμε ενεργά μέρος στη δημόσια ζωή της πόλης. Συγκεκριμένα, να αναζητήσουμε στοιχεία της πόλης που μας συνδέουν με τον πολιτισμό της χώρας καταγωγής μας και να οπτικοποιήσουμε τα αποτελέσματα της αναζήτησής μας.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα συνδέεται με την Ερευνητική Εργασία με τίτλο «Η πόλη της Θεσσαλονίκης μέσα από τα μάτια των εφήβων μεταναστών» του τμήματος Α4 του Γ.Ε.Λ. Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης.

Δράσεις

Προετοιμασία στο σχολείο:

Στο πλαίσιο της Ερευνητικής Εργασίας συζητήσαμε για την 1^η επίσκεψη στο μουσείο.

Οι μαθητές ενθουσιάστηκαν από την ευκαιρία που είχαν στο Μουσείο να εκφραστούν μέσα από την τέχνη. Επέλεξαν τις φωτογραφίες που θεώρησαν κατάλληλες για να παρουσιάσουν στη 2^η επίσκεψη στο μουσείο και αντάλλαξαν πολλές πληροφορίες πολιτιστικές, σχολικές και ατομικές για τον τρόπο ζωής τους στη χώρα καταγωγής τους.

Επίσκεψη στο μουσείο:

Στάδιο 1: Ενημέρωση σχετικά με το περιεχόμενο του προγράμματος.

Στάδιο 2: Επαφή με τα έργα:

Προσέγγιση και σχολιασμός του έργου του Babak Golkar, *Negotiating Space for possible coexistences*, μέσα από συζήτηση και άσκηση της παρατηρητικότητας. Ανταλλαγή απόψεων.

Πέρασμα στο επόμενο έργο, Natascha Sadr Haghghian, *I can't work like this*, και σχολιασμός σχετικά με τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία, την παραγωγή και τέλος στην τέχνη.

Σχολιασμός σχετικά με την εγκατάσταση του Kiril Prashkov, *Commitment*, 2011, πάνω σε ζητήματα ενημέρωσης, διάχυσης πληροφορίας, ρόλου MME. Ανάγνωση του έργου σε δεύτερο επίπεδο, άσκηση παρατηρητικότητας και όξυνση κριτικής σκέψης.

Με αφορμή τη σειρά έργων της Aidan Salakhova επανερχόμαστε στο σχολιασμό πάνω σε θέματα φύλου, και συγκεκριμένα σχετικά με τη θέση της γυναίκας στο Ισλάμ. Ανταλλαγή πληροφοριών σε ζητήματα σχετικά με τα διαφορετικά είδη θρησκειών και την επίδρασή τους σε καθημερινές ασχολίες. Διάλογος.

Με αφορμή τη βίντεο-εγκατάσταση του Bouchra Khalili, *Mapping Journey #3*, ανιχνεύουμε τη διαδρομή του μετανάστη στο χάρτη του έργου και σχολιάζουμε θέματα σχετικά με τη μετανάστευση που συνδέονται με τη δική τους εμπειρία. Αρχικά αναζητούμε τους λόγους μετανάστευσης και έπειτα τους τρόπους και τις δυσκολίες μετακίνησης.

Αφού σχολιάσαμε ζητήματα σχετικά με τη μετανάστευση, επισκεπτόμαστε το τελευταίο έργο της έκθεσης, τη βίντεο-εγκατάσταση της Κλίτσας Αντωνίου με σκοπό να σχολιάσουμε τα μνημεία που υπάρχουν σε κάθε πόλη και τη σχέση τους με την ιστορία, τους κατακτητές και τη σημασία τους. Μεταφέρουμε τη συζήτηση αναφορικά με την πόλη της Θεσσαλονίκης και σχολιάζουμε την ύπαρξη αντίστοιχων μνημείων.

Στάδιο 3: Δραστηριότητα

Επιστρέφουμε στο εργαστήριο όπου καλούμε τους μαθητές να σκιαγραφήσουν πάνω στο χάρτη τη δική τους διαδρομή μέχρι να φτάσουν στη Θεσσαλονίκη. Ο κάθε μαθητής παρουσιάζει φωτογραφικό υλικό και πληροφορίες σχετικά με τον τόπο καταγωγής του και τις πόλεις από τις οποίες πέρασε για να φτάσει στο σημείο που βρίσκεται σήμερα. Συγκρίνουμε τοποσημα των πόλεων καταγωγής των μαθητών με αντίστοιχα μνημεία της Θεσσαλονίκης. Η δράση ολοκληρώνεται με μια εικαστική δράση που περιλαμβάνει παρέμβαση με επικολλήσεις πάνω σε φωτογραφίες με τοποσημα της πόλης της Θεσσαλονίκης. Αφού ολοκληρωθούν τα έργα τους, σχολιάζουμε τις επιλογές τους και ανταλλάζουμε απόψεις.

Στάδιο 4: Μετά την επίσκεψη:

Οι μαθητές εντυπωσιάστηκαν από τις δυνατότητες μη γλωσσικής έκφρασης που ανακάλυψαν στο Μουσείο καθώς και από την Τέχνη ως μέσο επικοινωνίας.

Αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν τις εμπειρίες που είχαν στις δύο επισκέψεις τους στο Μουσείο κατά την παρουσίαση της Ερευνητικής Εργασίας τους με τους εξής τρόπους:

A. Επηρεασμένοι από το “Ήχος- Εικόνα -Μήνυμα: Σχέσεις Συμβίωσης” και ιδιαίτερα από τη δράση στο έργο του Κ. Ξενάκη, Το Βιβλίο της Ζωής, αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν το τρίπτυχο «Ήχος-Εικόνα-Μήνυμα» στην παρουσίαση της Ερευνητικής τους Εργασίας. Διάλεξαν τις πέντε φωτογραφίες της πόλης τους που θεώρησαν ότι αντιπροσωπεύουν αυτά που περισσότερο θέλουν να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους.

Κατά την παρουσίαση πρόβαλαν στην οθόνη τις φωτογραφίες κάθε πόλης και κάθε μαθητής μιλώντας στη δική του γλώσσα εξηγούσε τι βλέπουμε στην οθόνη και στοιχεία της πόλης του.

B. Φωτογράφησαν σημεία της πόλης της Θεσσαλονίκης και παρουσίασαν αυτές τις φωτογραφίες για να δείξουν τη δική τους οπτική της πόλης.

Γ. Επηρεασμένοι από τη βίντεο-εγκατάσταση του Bouchra Khalili, Mapping Journey και τη δράση στο εργαστήριο του Μουσείου με την απεικόνιση της διαδρομής τους στο χάρτη, ξεκίνησαν την παρουσίαση της Ερευνητικής τους Εργασίας συστήνοντας τους εαυτούς τους με το όνομά τους και τη διαδρομή που έκαναν για να φθάσουν στη Θεσσαλονίκη, απεικονίζοντάς την στον παγκόσμιο χάρτη.

Εικόνα 2. Οι μαθητές σκιαγραφούν στο χάρτη τη δική τους διαδρομή ως τη Θεσσαλονίκη.

Αξιολόγηση

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν πολύ θετικά και χρησιμοποίησαν ενεργητικά και δημιουργικά την εμπειρία των επισκέψεων στο μουσείο. Η επαφή τους με ένα μη γλωσσικό κώδικα επικοινωνίας λειτούργησε καταλυτικά για την επικοινωνία και τη σύνδεσή τους ως ομάδα.

Επίσης, η επαφή με έργα τέχνης με θέμα τη διαπολιτισμικότητα και τη μετανάστευση μέσα από διαφορετικές οπτικές καλλιτεχνών βοήθησε τους μαθητές να είναι οι ίδιοι πιο ευαισθητοποιημένοι στη διαπολιτισμική ανταλλαγή.